

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту Закону України «Про внесення змін до пункту 4¹ розділу VI
«Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу України»

Мета: проєкт Закону розроблений з метою забезпечення безперешкодного здійснення Державною судовою адміністрацією України перерозподілу видатків у разі якщо Вища рада правосуддя буде неповноважною у зв'язку з відсутністю достатньої кількості її членів, визначених статтею 131 Конституції України.

Даний проєкт Закону є альтернативним до законопроекту реєстр. № 6384 від 03.12.2021 року, суб'єкт права законодавчої ініціативи – Кабінет Міністрів України.

1. Підстава розроблення проєкту Закону.

Відповідно до статті 151 Закону України від 02.06.2016 № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон № 1402-VIII) Державна судова адміністрація України є державним органом у системі правосуддя, який здійснює організаційне та фінансове забезпечення діяльності органів судової влади у межах повноважень, установлених законом.

Згідно з пунктом 2 частини третьої статті 148 Закону № 1402-VIII Державна судова адміністрація України здійснює функції головного розпорядника коштів Державного бюджету України щодо фінансового забезпечення діяльності судів (крім Верховного Суду та вищих спеціалізованих судів), Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, органів суддівського самоврядування, Національної школи суддів України, Служби судової охорони, Державної судової адміністрації України та її територіальних управлінь.

Частиною першою статті 152 Закону № 1402-VIII встановлено, що до повноважень Державної судової адміністрації України належить, зокрема, представлення судів у відносинах із Кабінетом Міністрів України та Верховною Радою України під час підготовки проєкту закону про Державний бюджет України на відповідний рік у межах повноважень, визначених цим Законом; підготовка бюджетного запиту.

Відповідно до частини п'ятої статті 22 Бюджетного кодексу України визначені повноваження головних розпорядників бюджетних коштів, зокрема, встановлено, що головний розпорядник здійснює управління бюджетними коштами у межах встановлених йому бюджетних повноважень, забезпечуючи ефективне, результативне і цільове використання бюджетних коштів, організацію та координацію роботи розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачів бюджетних коштів у бюджетному процесі.

Для забезпечення цієї норми відповідно до абзацу другого пункту 4¹ розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу України Державна судова адміністрація України наділена повноваженнями здійснювати перерозподіл видатків між розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня в

межах загального обсягу бюджетних призначень за відповідною бюджетною програмою окремо за загальним та спеціальним фондами державного бюджету.

Натомість перерозподіл що призводить до зміни обсягів видатків судів здійснюється Державною судовою адміністрацією України *за погодженням із Вищою радою правосуддя*.

Таким чином Вища рада правосуддя, як конституційний орган державної влади, шляхом свого погодження забезпечує контроль під час здійснення Державною судовою адміністрацією України повноважень щодо перерозподілу видатків між розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня, що призводить до зміни обсягів видатків судів.

2. Обґрунтування необхідності прийняття проекту Закону.

Лише в 2021 році Державною судовою адміністрацією України, за погодженням з Вищою радою правосуддя, було здійснено низку перерозподілів видатків між розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня, що призводить до зміни обсягів видатків судів, зокрема:

- 26 березня 2021 з метою забезпечення рівномірного розподілу бюджетних коштів для виплати обов'язкових складових заробітної плати працівникам апаратів судів Вища рада правосуддя погодила перерозподіл бюджетних видатків державного бюджету між територіальними управліннями Державної судової адміністрації України (щодо місцевих загальних судів) та судами за рахунок бюджетних асигнувань Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Національної школи суддів України та територіальних управлінь ДСА України;
- у квітні 2021 року з метою забезпечення більш рівномірного розподілу бюджетних коштів для виплати заробітної плати працівникам апаратів судів Вища рада правосуддя прийняла рішення погодити перерозподіл бюджетних видатків Державного бюджету за КЕКВ 2111 («Заробітна плата») та КЕКВ 2120 («Нарахування на оплату праці»);
- 9 вересня 2021 року Вища рада правосуддя з метою забезпечення виплати заробітної плати працівникам апаратів місцевих та апеляційних судів до кінця 2021 року з урахуванням стимулюючих виплат не менше 20% від посадового окладу, вирішила погодити відповідний перерозподіл видатків державного бюджету в розрізі судів і територіальних управлінь Державної судової адміністрації України у сумі 229 504,8 тис. грн за рахунок зменшення бюджетних асигнувань за напрямком видатків «Фонд суддівських винагород для новопризначених суддів та суддів, що звільняються».
- 5 жовтня 2021 року Вища рада правосуддя вирішила погодити перерозподіл видатків державного бюджету за кодами економічної класифікації видатків 2111 «Заробітна плата» та 2120 «Нарахування на оплату праці», який дозволить збільшити рівень стимулюючих виплат

працівникам апаратів апеляційних судів у 2021 році до 37,6 % від посадового окладу;

- 21 жовтня 2021 року Вища рада правосуддя вирішила погодити перерозподіл видатків державного бюджету за КЕКВ 2113 «Суддівська винагорода» в розрізі судів згідно з пропозицією Державної судової адміністрації України.

Зазначене свідчить про наявність тривалих, системних проблем у фінансуванні органів правосуддя та судової влади в цілому, що спонукає Державну судову адміністрацію України оперативно вирішувати зазначені проблеми недофінансування шляхом постійного перерозподілу видатків між судами.

Будь-яка затримка процесу перерозподілу може критично вплинути на поточний стан здійснення правосуддя, адже суди в Україні вже тривалий час потерпають від проблеми недофінансування, що призводить до поступового звільнення як суддів, так і працівників апарату судів, збільшення кількості вакансій.

За таких умов якщо Вища рада правосуддя буде неповноважною у зв'язку з відсутністю достатньої кількості її членів, визначених статтею 131 Конституції України, ситуація з фінансування судів може стати неконтрольованою та призвести до непередбачуваних, катастрофічних для судової влади наслідків.

Статтею 131 Конституції України встановлено що Вища рада правосуддя набуває повноважень за умови обрання (призначення) щонайменше *п'ятнадцяти* її членів, серед яких більшість становлять судді.

На даний час до складу Вищої ради правосуддя входять 17 осіб. При чому, повноваження двох членів Вищої ради правосуддя - ШВЕЦОВОЇ Лариси Анатоліївни та ГОВОРУХИ Володимира Івановича, - спливають 06 березня 2022 року.

У той же час вакантними наразі залишаються 5 посад (2 – за квотою Верховної Рада України, 1 – за квотою з'їзду представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ, 1 – за квотою конференції прокурорів).

Етична рада, в свою чергу, як новий орган у системі добору членів Вищої ради правосуддя, *провела своє перше засідання та запрацювала лише 01 грудня 2021 року.*

Таким чином існує реальний ризик того, що через затримку в оцінюванні та обранні кандидатів до складу ВРП, впливу строку повноважень діючих членів ВРП, може виникнути ситуація за якої Вища рада правосуддя буде неповноважною у зв'язку з відсутністю достатньої кількості її членів, визначених статтею 131 Конституції України.

Відповідно, Державна судова адміністрація України не зможе оперативно здійснювати перерозподіл видатків що призводить до зміни обсягів видатків судів.

Така ситуація є неприпустимою. Саме тому держава, не забезпечивши належні умови фінансування органів правосуддя, має передбачити відповідні запобіжники.

У той же час, надання Державній судовій адміністрації України повноважень здійснювати відповідний перерозподіл видатків взагалі без будь-якого погодження з судами та органами системи правосуддя, є дискусійним.

3. Суть проекту Закону.

Проектом Закону пропонується внести зміни до пункту 4¹ розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу України, якими передбачити, що у разі якщо Вища рада правосуддя є неповноважною у зв'язку з відсутністю достатньої кількості її членів, визначених статтею 131 Конституції України, такий перерозподіл видатків погоджується Державною судовою адміністрацією України з Радою суддів України.

4. Правові аспекти.

Основними нормативно-правовими актами у даній сфері правового регулювання є: Конституція України, Бюджетний кодекс України, Закони України «Про судоустрій і статус суддів» та «Про Вищу раду правосуддя».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Прийняття та реалізація проекту Закону не потребуватиме додаткових видатків з Державного бюджету України та місцевих бюджетів.

6. Запобігання дискримінації.

У проекті Закону відсутні положення, які містять ознаки дискримінації.

7. Запобігання корупції.

У проекті Закону відсутні правила і процедури, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень.

Проект Закону не потребує проведення антикорупційної експертизи.

8. Прогноз результатів

Реалізація проекту Закону сприятиме безперешкодному здійсненню перерозподілу видатків між розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня у системі Державної судової адміністрації України, та в умовах недофінансування органів правосуддя дозволить вирішувати локальні проблеми з належним забезпеченням судів, тримаючи ситуацію контрольованою.

Народний депутат України
ЕАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Маслов Денис Вячеславович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B040000005D1531009E638F00
Дійсний до: 29.01.2023 0:00:00

Д.В. Маслов
Апарат Верховної Ради України
№ 435д9/1-2021/389349 від 14.12.2021

